

Шпичак І. – аспірант
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна

Криптовалюта як інноваційний інструмент міжнародної фінансової системи

Електронні інновації за останні 20 років сильно просунулися вперед. Усе велику цінність для споживачів почала грати можливість використання, сервісна складова, а не матеріальне володіння – явний приклад того «Уберінізація». Інновації поступово переходять в цифрове середовище – навіть консервативний банківський сектор вже не може ігнорувати розвиток таких інновацій.

Поява ринку криптовалют стало результатом світової цифровізації суспільства, неоіндустріального розвитку економік світових держав, що кардинально змінило уявлення про фінансів та принципи ведення бізнесу. Криптовалюта зайняла своє місце серед віртуальних валют у фінансовій системі. Це, з одного боку, сприяє розвитку платіжних систем, а з іншого, може стати інструментом для різних зловживань та відмивання грошей або, навіть, фінансування тероризму. Саме тому криптовалюта є фінансовою інновацією, інноваційним інструментом всієї фінансової системи.

Наразі існує багато різних думок, наукових публікацій як науковців, так і фахівців міжнародного фінансового ринку. За досить короткий час розвитку криптовалют ще не сформовано єдиного підходу до визначення поняття, відсутній механізм взаємодії суб'єктів та учасників фінансових інститутів, не сформовано нормативно-правової бази та не досліджено наслідки впливу криптовалют як інноваційного інструменту на розвиток світової фінансової системи.

Криптовалюта – є цифровим аналогом звичним нам коштами. До інноваційних можливостей криптовалют слід віднести анонімність та захист персональних даних власника електронного гаманця, одночасно з відкритістю історії транзакцій. В умовах віртуальної фінансової системи криптовалюта є надійним інвестиційним інструментом на базі цифрової моделі глобального створення, передачі, зберігання цінності та можливості створення та підтримки старт-контрактів, які дозволяють програмувати передачу цінності згідно встановлених правил. Свобода у виплаті та дешевизна в обслуговуванні дає можливість здійснювати транзакції з мінімальними зборами, відсутністю географічних та часових бар'єрів. Основним пріоритетом криптовалют є децентралізація, яка надає можливість користувачу самостійно контролювати рух криптовалюти за відсутності сторонніх контролюючих органів, що дозволяє обійти організаційні межі та обмеження централізованих організацій та владних структур [1, 16].

Проте, слід врахувати, що ринок криптовалют знаходиться на початковій стадії свого розвитку та законодавчо ще не сформований через невизнаність правового статусу та обігу криптовалют, що унеможливорює адекватну оцінку ринку і створює ризики для діяльності, що не дозволяє внести криптовалюту до статуту капіталу юридичних осіб і використовувати як актив підприємства. Наразі відсутня уніфікована міжнародна практика визначення правової природи та статусу криптовалют. Кожна держава окремо визначає чим є криптовалюти відповідно до її законодавства, як регулюються та оподатковуються операції з криптовалютами [2].

Наразі Bitcoin, як одна із найпоширеніших цифрових валют не має визначеного правового статусу в Україні. Визначення такого статусу в Україні ускладнюється відсутністю консолідованого підходу до класифікації Bitcoin та регулювання операцій з ним у світі. У низці країн офіційно дозволені операції з Bitcoin. Зазвичай вони розглядаються як товар або інвестиційний актив і для цілей оподаткування підпорядковані відповідному законодавству. У деяких країнах Bitcoin визнають розрахунковою грошовою одиницею. Наприклад, законодавство ЄС на сьогодні класифікує Bitcoin як «цифрове представлення вартості, не підтверджене центральним

банком або державним органом і не прив'язане до юридично встановлених валютних курсів, яке може використовуватися як засіб обміну для покупки товарів і послуг, їх передачі та зберігання, і може набуватися в електронному вигляді». При цьому обмін традиційними валютами на одиницю Bitcoin звільняється від сплати податку на додану вартість. В Ізраїлі Bitcoin не підпадає під юридичне визначення валюти ані як фінансове забезпечення, ані як оподатковуваний актив. Щоразу, коли Bitcoin продається, продавець повинен сплатити податок на приріст капіталу. Народний банк Китаю вважає Bitcoin віртуальним товаром, а не валютою, і його продаж може обкладатися ПДВ. В Японії Bitcoin визнається цінністю, подібною до активів (asset-like values). Його продаж обкладається японським аналогом ПДВ. В Австралії Bitcoin розглядається як власність, а транзакції з ним – як бартер. У Канаді Bitcoin взагалі визначається як «нематеріальний актив», а транзакції з ним – також як бартер. Таким чином, у різних країнах Bitcoin класифікують по-різному – як віртуальну валюту, грошовий сурогат, нематеріальну цінність, віртуальний товар тощо. Зі свого боку, Національний банк України наразі офіційно не підтримує жодне з наведених визначень [3].

Як інноваційний продукт криптовалюта має величезний потенціал для впливу на фінансовий ринок та національну економіку загалом та може стати інструментом стабільного сервісу глобальних платежів адже кількість користувачів її швидко зростає. Це набуває великомасштабного транснаціонального характеру і з часом розгортання цифровізації може похитнути монопольне регулювання фінансової системи державами. По-перше, на криптовалюту не впливає інфляція, а отже і девальвація, і ревальвація. По-друге, вона має свої переваги, насамперед, у скороченні операційних витрат та уникнення пасток валютної системи. По-третє, криптовалюта добре інтегрується зі своїми фінансовими інструментами: банківськими рахунками, електронними гаманцями, картками. Саме тому вона зайняла свої позиції та місце у міжнародній фінансовій системі. Більшість країн вибудовують стратегії створення інституційного середовища для використання криптовалют та майнінгу. Це може стати потужним інвестиційним ресурсом і для України при внесенні її до національного реєстру платіжних систем.

Джерела та література

1. Гулей А. І., Язлюк Б. О., Гулей С. А. Тенденції та перспективи розвитку криптовалют у світовій фінансовій системі. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Т. 3. № 3. С. 8–19.
2. Захарченко Н. В., Склярів Д. Ю., Михайлова Д. С. Проблеми та перспективи венчурного інвестування неіндустріального розвитку та ІТ-підприємництва в Україні. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2020. Т. 20, вип. 3 (46). С. 160–178.
3. НБУ пояснив чому Україна не визнає біткоїн. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2284421-nbu-poasniv-comu-ukraina-ne-viznae-bitcoin.html>
4. Сапачук Ю. М. Криптовалюта як продукт розвитку сучасного інформаційно-економічного середовища. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2019. Т. 4, вип. 1. С. 95–99.

Щотка А. – учениця 5-А класу;
Писаренко Н. – к. е. н., викл.
ТОВ «Спеціалізована школа
І–ІІІ ступеня «Капітал Юніон»
м. Київ, Україна

Конкуренція і конкурентоспроможність на ринку праці

Кардинальні зміни, яких зазнала світова економіка на початку ХХІ сторіччя, переконливо свідчать, що конкурентоспроможність країни, зрушення в її науково-технічному, економічному, соціальному та екологічному розвитку дедалі більше визначають не природні або фінансові